

צ'ור צפריה העולם הזה

חוזה קלר:

„דרגת הרגישות של האשה גבוהה יותר!“

הפוליטיקה והעסקנות הישראליות אינן משופעות בני-שום. להיפך. הכל כבר נאמר על מיעוט הייצוג הנשי במוסדות השלטון. לאור מיעוט זה מפתיע מיספרם הרב של אירגוני הנשים, שיש להם נגיעה לנושאים פוליטיים. ביקשתי מחוזה קלר - מחנכת, פעילה ב„נשים בשחור“ וב„וועד נשים למען אסירות פוליטיות“, (וגם אמו של אדם קלר, פעיל השמאל), לספר על אירגונים אלה.

קיימים כמה אירגונים על טהרת הנשים. הוועד למען אסירות פוליטיות, נשים בשחור, חו"ר (תנועת נשים דמוקרטיות). בירר שלים יש שתי תנועות, וקיימות עוד תנועות ברחבי הארץ. כמי סוגף לשונה הדין קיים גם אירגון בשם עדות השפחים.

● ומהו תחום הפעילות?

המישמות של נשים בשחור מתנסות בימים קבועים בערים הגדולות, ועכשיו גם בחו"ל. תחום הפעילות הוא פוליטי, והן קוראות להידברות עם אש"ף.

ועד נשים עוסק בעבודה מעשית של איתור אסירות פוליטיות. זו עבודה לא-פשוטה, שכן אין שום פירסום למעצרים. משתמשים בדיעה בעיתונות או במידע שנאסף בקרב מישפחות בימיביקור רים בבתי-הכלא. דואגים לייצוג עלידי עורך-דין. מבררים מידע על המעצר, התנאים, וכמיקרה הצורך פועלים להקל עד כמה שאפשר על אסירה ולשפר את תנאי-מאסרה, לדאוג לעזרה רפואית וכו'.

● אתן רואות תוצאות?

במיקרה של נאיילה עייש זכות, הצלחנו לצרף אליה לכלא את תינוקה, ודאגנו למישלוח מוזרתינוקות ולשיפור התנאים. גרמנו להנהלת כלא השרון לתקן חלונות שבורים, להוסיף שמיות, עלילה.

פמיניזם

לספק בגדים חמים לחורף. השינויים הם קטנטנים, והמאמץ הוא עילאי.

● את לא רואה שתירה בין חוסרי-הייצוג במוסדות השלטון ובין הפעילות האינטנסיבית שאת מדברת עליה?

קשה להסביר. אנחנו עדיין חיים בחברה פטריארכלית, שבה התפיסה השלטת היא שלעמדות-כוח דרוש גבר. לנשים יש פחות נטייה להידחק. הן מקבלות על עצמן למלא תפקידים בבית. זה מסביר את חוסרי-הייצוג. אבל מצד שני, דרגת הרגישות של האשה גבוהה יותר, וזה מה שגורם לה לצאת ולמחות.

● אתן מסתפקות בהבעת עמדה, או שיש לכן כוונות לשנות דברים במערכת?

הרעיון הוא להיאבק בכיבוש. כל התנועות, ללא יוצאת-מן-הכלל, יוצאות נגד הכיבוש באופן זה או אחר.

● אבל את המסר שלכן אתן מצליחות להעביר לחוג מקורב מצומצם ביותר?

רוב התנועות פועלות ללא אמצעים. אין לנו אפשרות כספית להתמקד בפירסום, ולכן אנחנו מתמקדות בעשייה.

(אורית זרובבל)

ענת נוישטיין:

„מקופח רק מי שרוצה להיות מקופח!“

ענת נוישטיין היא כיום ילדה יפה בת 14. תוך כמה שנים תהיה אשה. אשה בתוך עולם שבו שולטים גברים. שאלתי אותה אם היא שמחה שנולדה אשה או שהיתה שמחה, אולי, אילו היתה גבר.

אף פעם לא חשבתי על זה.

● תחשבי על זה עכשיו. מה נראה לך יותר טוב, להיות אשה או להיות גבר?

אם אני חושבת על זה, אז נרמה לי שיותר כיף להיות אשה.

● למה?

אני חושבת שיותר קל לנשים בעולם.

● רוב האנשים חושבים שיותר קשה לאשה בעולם.

לם. יותר קשה להגיע.

תלוי לאן רוצים להגיע. אם אשה רוצה להיות עורכת-דין או רופאה או שופטת, היא יכולה.

● אבל אם היא רוצה להיות נשיאת ארצות-הברית?

רית?

למה שהיא תרצה דבר כזה?

פמיניזם

● במה יותר טוב לאשה מאשר לגבר?

בחוסר הצורך להוכיח את עצמה כל הזמן. אם היא רוצה להצליח בקאריירה, היא יכולה. אבל אם היא לא רוצה, אף אחד לא יסתכל בה עקום. גבר חייב להצליח, חייב לפרנס, אחרת הוא נחשב ככישלון.

בעוד כמה שנים אני אסיים את בית-הספר, ובוודאי אמשך ללמוד משהו. מותר לי לכהור לעצמי מיקצוע המעניין אותי מאוד, בלי לחשוב הרבה על פרנסה. בעלי, לעומת זאת, יצטרך, אולי, לוותר על משהו שהכי מעניין אותו, כי-הוא יודע שקודם-כל הוא צריך לפרנס מישפחה.

● אם גבר ואשה, בעלי השכלה דומה, יתמודדו על אותה המשרה - למי מהם, לשי דעתך, יש יותר סיכויים להתקבל לעבודה?

אם היא יפה מאוד, או יש לה יותר סיכויים. אם היא לא יפה, אז יש להם אותם הסיכויים.

● אז את בכלל חושבת שדווקא הגברים מקופחים?

אני חושבת שמקופח רק מי שרוצה להיות מקופח.

(דניאלה שפי)

דניאלה וייס:

„אסור לדרוש משהו על מישור מיני!“

הפסוק „כבודו של בת מלך פנימה“ אינו תופס, כנראה, כשמדובר בדניאלה וייס, פעילה בולטת בנושאי-אמונים ולשעבר מזכ"ל הגוש. גם מי שאינו מחזיק באמונותיה, אינו יכול שלא להעריך את המרץ שהיא משקיעה, או לפחות השקיעה, בפעילות למען ארץ-ישראל השלמה.

לאימה נעלמת! שאלתי את וייס. הזמנים קשים. ארץ-ישראל השלמה מראה סימנים של התפוררות, ואת נעלמת! אני פעילה באותם הנושאים בדיוק: התיישבות, קליטה, הכוונה, ומתעסקת בנושא היישובים החדשים. השינוי היחיד הוא ש קיבלתי החלטה לפעול מתוך הבית. גיליתי שיש סתירה בין גידול ילדים לתפקיד סוחר. הגעתי למסקנה שאין אפשרות לקיים בית - לא כמובן של משקבית בלבד - תוך כדי פעילות ענפה. את החשיבות אני לא מייחסת לבית עצמו, אלא לעיצוב הרוח הבא, שזקוק להתערבותי למען עיצובו. הכנסתי את עצמי למיסגרת, ואני לא מקרישה זמן לעצמי. רחיתי את ענייני האישיים הצידה.

● את אשה רחית. איך זה מסתדר עם פעילות פוליטית?

נושא היות אשה מעולם לא עלה על הפרק, גם כשעברתי מחוץ לבית ושימשתי כמזכ"ל הגוש. בחברה הרחבת נושא נשים בקאריירה ככלל לא נדון. זה מובן מאליו שאם אשה מתאימה לתפקיד מסוים, היא תמלא אותו. להיפך - במיקרה שלי הרחיפה באה מצד הבעל, שחשב שאני מכוונת בבית, ואני מכירה

פמיניזם

רבות במצבי. הבעיה מתעוררת כאשר יש סתירה בין נקודה הילכתית לרצון להשתלב בתפקיד. מה שהוא בניגוד להלכה מפסיק להיות אתגר לגבי.

● הדת לא מגבילה את פעילותך?

בכלל לא. במשך 15 שנה של פעילות מעולם לא נתקלתי בבעיה כזאת. מעולם לא הרגשתי נחותה כאשר. כואב לי הלב על נשים המרגישות מקופחות. הן עושות עוול לעצמן. נשים כמו מאשה ולבלסקי מוקות לתדמית האשה, כי מי שדורשת ש„יקצו ליי“ לא מתאימה לנהל מאבק פמיניסטי.

● אז מה היות מציעה לנשים?

בפוליטיקה תמיד יש סכנה של עריפת ראשים. צריך פשוט להיאבק באכזריות, לפי כללי-המישחק הפוליטי, בלי אמוציות, בלי כפפות-משי, ובמשך כל השנה. מי שמכתיבות את השוני בין גברים ונשים הן במיקרים רבים הנשים. הגרוע מכל הוא הביטוי „יקצו ליי“. מי שמשתמשת בביטוי כזה מגנפחת את האגו למי שאמור להקצות. צריך להגיע לתפקידים לבר, ולא להסתמך על רחמים.

● את מגדירה את עצמך כפמיניסטית?

לא. המושג רק מוזיק לנשים. ברגע שדורשים משהו על מישור מיני פוגעים בסיכויים להתקדם. נשים צריכות להתקדם לפי כישוריהן האישיים.

(אורית זרובבל)